

Høringsinnspill NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050

NORCE takker for muligheten til å komme med innspill til Klimautvalget 2050 sin rapport NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050. NORCE er et av Norges største uavhengige forskningsinstitutter. Inkludert datterselskaper er NORCE et konsern med rundt 1000 medarbeidere med bakgrunn fra hele verden. NORCE er lokalisert langs store deler av kysten fra Oslo i sørøst til Alta i nord. Vi skaper ny kunnskap og innovasjoner innen helse, energi, miljø, klima samfunn og teknologi. Våre løsninger svarer på sentrale samfunnsutfordringer lokalt, nasjonalt og globalt.

Generelle kommentarer

Vi ønsker å berømme utvalget for en grundig og faglig solid rapport som vil tjene som et viktig referansepunkt for den omstillingen vi står overfor. Integreringen av flere sektorer og politikkområder er spesielt verdifull. Den helhetlige tilnærmingen med tiltaksrammeverket (unngå, flytte og forbedre) anses som et passende konseptuelt verktøy, som kan anvendes på tvers av ulike sektorer. De avsluttende seksjonene, fra Kapittel 14 om Prinsipper for politikken innhold til gjennomføringsaspekter, er godt og tydelig fremstilt.

Kommentarer til spesifikke kapitler

I denne uttalelsen vil vi begrense våre kommentarer til noen få områder av interesse:

- I seksjon 4.2 fremhever rapporten viktigheten av rettferdighet i omstillingen, og presenterer ulike prinsipper på en effektiv måte. NORCE har en tverrfaglig satsing på klima- og energirettferdighet som forskningsfelt. Vår forskning viser at implementering av tiltak må ta hensyn til rettferdighetsaspektet for å unngå betydelig motstand fra berørte parter, interessenter og generelt i befolkningen¹. Tiltakene foreslått i seksjon 4.3 anses som godt vurderte i denne sammenhengen.
- Selv om rettferdighet er adressert i noen sektordeler av rapporten, som Energisystemet, kommer hensynet til rettferdighet mindre tydelig frem i andre deler, som for eksempel innen Matssystemet, Transport og mobilitet, og Innovasjon, omstilling og næringsstruktur. Her er det et forbedringspotensial.
- Gjennomgangen av energisystemet i Kapittel 5 diskuterer ulike energikilder og tiltak for elektrifisering for å øke andelen fornybar energiproduksjon. Vi ønsker å påpeke fraværet av geotermisk energi i denne diskusjonen, en konfliktfri, lokal, sikker og energieffektiv kilde. Geoenergi kunne bidratt betydelig til energiforsyningen og redusert utslipp av klimagasser. Norge har i dag omtrent 75 000 geoenergianlegg som produserer ca. 4 TWh til oppvarming

¹ Uhre, Andreas Nordang. 2024. *Party Vs. Interest Group Formation: Understanding the Strategic Choices of Political Entrepreneurs* Paper presented at the Norwegian Political Science Association's annual meeting, Stavanger, January 8-10, 2024

og kjøling², med et potensial på 10 – 15 GW³. Dette er imidlertid ikke inkludert i Statistisk sentralbyrås (SSB) energistatistikker for varme og lavtemperatur-energi. Sammenlignet med Sveriges 658 000 anlegg, med sterk vekst i Finland og andre europeiske land, har Norge et forbedringspotensial. Utviklingen av geoenergi kunne også utnytte ekspertise fra petroleumssektoren og støtte den pågående energiomstillingen.

NORCE utfører anvendt forskning innen mange av de spesifikke fagfeltene som tas opp i rapporten, inkludert energisystemet, areal og natur, transport og mobilitet, økonomi, velferd, næringsliv og petroleum, samt samfunnsvitenskapelig forskning på politiske prosesser og deres virkninger. Vi stiller oss gjerne til disposisjon for spørsmål eller ytterligere engasjement i arbeidet.

² Midttømme et al. Geothermal Energy Use in Norway, Country Update for 2015 – 2019, WGC 2020 Reykjavik, Iceland

³ Energi 21, 2022